Stan gmin będących obszarem ochrony przyrody. Raport Ministerstwa Klimatu i Środowiska

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent
Opublikowano: poniedziałek, 25, lipiec 2022 09:06
Gabriela Trocka
Odsłony: 554

5 lipca br. w Sejmie RP odbyło się posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Przedstawiciel Ministerstwa Klimatu i Środowiska – Marek Wiewióra przedstawił informację nt. sytuacji finansowej gmin, w których duża część terenów jest położona w parkach narodowych, rezerwatach przyrody oraz objęta jest ochroną Natura 2000. Wskazano, że potencjał rozwojowy gmin należącej do tej grupy dynamicznie wzrasta. Kluczowym problemem jest jednak to, że gminy objęte ochroną przyrody są znacznie zróżnicowane dochodowo i jednolite subwencje wyrównawcze nie wypełniłyby konstytucyjnej zasady równości.

W analizie uwzględniono gminy, których obszar ochrony środowiska przekracza 50% - jest ich 241. Dochody wyniosły prawie 13,2 mld złotych. Dochody omawianych gmin charakteryzują się tendencją wzrostową. Średnia tendencja wzrostowa w okresie ostatnich 3 lat w wyniosła 9,6%, natomiast dla wszystkich gmin w kraju średnia dynamika wzrostowa dla wszystkich gmin na terenie kraju była nieco wyższa i wyniosła 10,4%.

Zasadniczą część dochodów gmin stanowią dochody bieżące, które pod koniec poprzedniego roku wyniosły 11,6 mld złotych. Istotnym dochodem bieżącym gmin są udziały w PIT, które w omawianych gminach w roku 2021 wyniosły prawie 1,8 mld złotych i corocznie wzrastały ze średnią dynamiką 7,5 %, podczas gdy dla wszystkich gmin w kraju ta dynamika wyniosła 7,6%. Ważnym dochodem bieżącym gmin jest podatek od nieruchomości dla analizowanych gmin blisko 1,4 mld i zwiększyły w ostatnich 3 latach się średnio o 4,6%.

Dochód podatkowy per capita gmin, których znaczna część jest objęta ochroną, to 96,6% średniego dochodu per capita wszystkich gmin. Subwencja ogólna wyniosła w 2021 r. wyniosła ponad 3 mld zł i też systematycznie corocznie średni wskaźnik wzrostu z tych lat to 8,3 % i jest to wyższy wskaźnik, niż dla wszystkich gmin. Średnio gmina z obszarami przyrody otrzymała w 2021 r. 483 zł subwencji wyrównawczej na mieszkańca, przy czym przeciętna gmina otrzymała 360 zł na mieszkańca. Trzeba jednak podkreślić, że analizowana grupa gmin nie jest jednolitym zbiorem, jest to zbiór zróżnicowany, są wliczone w nie gminy bardzo bogate oraz gminy bardzo biedne. Istotną pozycją dochodów są też dotacje, wyniosły prawie 3,7 mln, dochody majątkowe to 1,6 mld zł. Omawiane gminy otrzymały prawie 305 mln subwencji wodno-kanalizacyjnej, a więc relatywnie więcej, niż inne gminy.

W zakresie wydatków budżetu, te wydatki wzrastały, tendencje są analogiczne dla wszystkich gmin. Na poziomie operacyjnym te gminy zamknęły swoje budżety nadwyżką operacyjną na poziomie 3 mld zł. Jeśli chodzi o wynik zbiorczy budżetu, to budżety omawianych gmin zamknęły się nadwyżką budżetową w wysokości 1 mld złotych. Była to historycznie najwyższa nadwyżka. Wysokość osiągniętych nadwyżek operacyjnych umożliwiła 230 gminom na pokrycie spłat rat kapitału zaciągniętego długu. Liczba gmin, w których nadwyżka operacyjna była nieco mniejsza. Można ostrożnie wnioskować o potencjale rozwojowym tej grupy jednostek.

Poza przedstawionym raportem poruszono kilka spraw związanych ze sprawą. Jeden z rozmówców wskazał na istotny problem. Nie ukazano w raporcie problemu, z jakim walczą samorządy, których obszar chroniony wynosi 90-100 %. Obszary takie się nie rozwijają, przez co są systematycznie opuszczane przez mieszkańców, co przekłada się na wysokość CIT oraz PIT. W skali kraju jest około 20 takich gmin. W systemie finansów samorządowych istnieją specjalne mechanizmy, takie jak subwencje wyrównawcze.

Ministerstwo oświadczyło, że rozmowy na ten i szereg innych pochodnych tematów mają być wkrótce

Phoca PDF

prowadzone.

Phoca PDF